

Jalkaväkirykmentti 8 Jatkosodassa.

=====

Talvisodan aikana Lavajärven - Pitkärannan alueella taistelleista 13.D:n joukko-osastoista perustettiin rauhan tultua eversti P. A. Autin komentama 8.Prikaati. Sen johtoporras sijoittui Onttolaan ja pataljoonat sekä patteristo Ylämyllyn - Rääkkylän - Tohmajärven alueelle.

Kesäkuun 17.pnä siirtyivät puolustusvoimat uuteen, sodanajan kokoonpanoon ja tällöin prikaatista tuli Jalkaväkirykmentti 8 komentajanaan edelleen eversti Autti.

Erinäisten siirtojen ja ryhmitysmuutosten jälkeen rykmentti kesäkuun viimeisenä päivänä Saarivaaran - Kaustajärven alueelle. Se kuului 11.D:aan, jonka muina organisaatioina rykmentteinä olivat JR 29 ja JR 50.

Tulevia sotatoimia varten muodosti divisioona kaksi taisteluosastoa. Painopistesuunnassa oli Taisteluosasto Autti, johon rykmentin lisäksi kuului I/JR 29 ja sen oikealla puolella Taisteluosasto Susitaival, heikennetty JR 29. Tst.Os. Autin vasemmalla puolella oli ns. Osasto Riekko, johon kuului mm. JR 50.

Jo ennen Karjalan armeijan yleishyökkäyksen alkamista miehittivät tst. osastot rajan pinnan ja työnsivät tiedustelunsa sen toiselle puolelle. Tst.Os. Autilla oli tällöin etulinjassa kaksi pataljoonaa, II P ja I P, ensiksi mainittu oikealla. III P oli aluksi reservinä.

Ensimmäiset taistelut.

Valtakuntien raja ylitettiin heinäkuun 5.pnä. II P eteni, vihollisparttioiden kanssa kahakoiden Petäjävaaran ja Suolampien väliselle kukkulalle ja torjui kaikki vastaiskut, joita vihollinen teki sen työntämiseksi takaisin.

Samana päivänä lähti myös I P liikkeelle. Saartaessaan Saarivaaran idänpuolisessa maastossa olevaa vihollista se joutui 6.7. kiivaaseen taisteluun, joka päättyi vasta 7.7. Vastassa ollut venäl. JR 52:n komppania oli tällöin lyöty ja sen rippeet vetäytyivät Tsiipakkaa kohti.

Havuvaaran kylän valtaamiseksi ja Pahkavaaran tienhaaran haltuunsaamiseksi lähti II P liikkeelle 8.7. kello 21 ja sanotun tienhaaran haltuunsa seuraavana päivänä kello 14 maissa, mutta Havuvaaran suunnalla kehittyi sitkeä taistelu. Näytti siltä, ettei pataljoona riittävän nopeasti päässyt eteenpäin ja tämän takia antoi rykmentin komentaja I P:lle käskyn kaikilla voimillaan osallistua hyökkäykseen pohjoisesta käsin. I P oli tätä ennen, katkaistuaan 9.7. aamulla tehokkaasti Tsiipakan - Havuvaaran tien, jo ehtinyt saapua kylän pohjoispuoliseen maastoon. - Molempien pataljoonien yhteisin ponnistuksin Havuvaara vallattiin lopullisesti 10.7. aamuyöllä. Osia vastassa olleista JR 367:n kahdesta eri pataljoonasta pääsi sentään vetäytymään itään.

Tst.Os. Susitaipaleen joukot olivat niinikään voittaneet jalansijaa ja uhkasivat nyt Värtsilää saarroksella pohjoisesta käsin. - Tsiipakan valtausyritys sitävastoin oli epäonnistunut.

Joka tapauksessa olivat ll.D:n joukot tällä tavoin jo ennen Kar.A:n yleishyökkäyksen alkamista tunkeutuneet laajan metsämaaston läpi Korpiselän - Havuvaaran - Pahkavaaran maantielle ja siten luoneet paremmat ~~edellytykset~~ edellytykset hyökkäyksen jatkamiselle seuraavana päivänä. Olihan nyt mahdollisuus käyttää etelään johtavia teitä.

Karjalan armeijan yleishyökkäys alkoi heinäkuun 10.päivänä. JR 8:n ensimmäisenä tehtävänä siinä oli Koirinvaaran maaston valtaaminen.

Hyökkäys alkoi iltapäivällä II P ja I P edelleen etulinjassa. III P:n, joka oli rykmentin reservinä piti osillaan varmistaa Värtsilään johtava maantie.

I P sai Sammalvaaran aukeiden ja maantien väliseen maastoon saavuttuaan vastaansa ankaraa kivääritulua. Neljä tuntia piti vihollinen itsepintaisesti puoliaan ja vasta kello 21.15 se saatiin tykistön avulla karkoitetuksi. Eteneminen jatkui nyt nopeasti kunnes se lähellä Kaatiovaaran tienhaaraa uudelleen pysähtyi vähää ennen puolta yötä vihollisen konetuliaseiden ja kranaatinheittimien sekä tykistön tuleen. Kiivaassa taistelussa, jota II/KTR 4 tehokkaasti tuki, työnnettiin vihollista vähitellen taaksepäin, kunnes pataljoona viisituntisen taistelun jälkeen saavutti Kaatiovaaran tienhaaran 11.7. kello 5. Jatkuva eteneminen tästä oli kovin hidasta ennen kaikkea voimakkaan kranaatinheitintulen takia.

II P aloitti etenemisen tien länsipuolella muutamia tunteja myöhemmin ja miehitti vaikeuksitta Pahkavaaran. Eteneminen jatkui ja aamulla 11.7. tunkeutui pataljoonan Koirinvaaran kansakoulun mäelle. Siinä sen hyökkäys pysähtyi lujasti varustetun aseman eteen.

Oikealla oli Tst.Os. Susitaival 11.7. vallannut Värtsilän ja Tsii-päkä oli jo edellisenä päivänä joutunut I/JR 29:n käsiin.

Laajan taistelut.

JR 8:n hyökkäys oli pysähtynyt Koirinvaaran aukeiden reunaan lujasti kenttälinnoitetun puolustusaseman eteen ja nopean ratkaisun aikaansaamiseksi suuntasi eversti Autti I P:n ja III P:n saarrostavaan hyökkäykseen Kiekuanjärven länsipuolitse.

I P aloitti hyökkäyksen lyhyen tykistövalmistelun jälkeen 12.7. kello 0.30 ja törmäsi heti vahvoihin vihollisasemiin. Sitkeän taistelun jälkeen ne vyörytettiin ja kun vielä useita vastaiskuja oli torjuttu puhdistettiin iltaan mennessä koko Koirinvaaran tienhaaran pohjoispuolinen maasto.

III P, joka hyökkäsi vasemmalla, pääsi Juttulammelle. Siellä syntyi erään hallitsevan kukkulan omistamisesta kiivas taistelu. Tilanne näytti jo pataljoonalle sangen uhkaavalta, mutta horjumatta se kesti useat raivokkaat vastaiskut ja iltapäivällä vihollinen vetäytyi takaisin. Se jätti raskaan kalustonsa maantielle, jota kukkulalta suunnattu tuli täydellisesti hallitsi, ja veti joukkonsa tien eteläpuolitse Laajan kukkulamaastoon, jossa JR 50 oli jo aamu-yöstä lähtien ollut raskaissa taisteluissa. JR 29 seurasi vetäytyvän vihollisen jäljessä.

Sillä välin kuin 11.D:n päävoimat kävivät ankaria taisteluja Jänisjärven pohjois- ja koillispuolisessa miltei vuoristomaastossa, josta vihollisen poisheitäminen näytti sangen kyseenalaiselta, lähestyi sitkeää puolustajaa uhka selustasta eversti Laguksen jääkärijoukkojen taholta. Ne olivat 13.7. saavuttaneet Jalonvaaran idänpuolisen maaston. Tämä selustauhka yhdessä JR 29:n Lehtomäkeen suuntautuvan hyökkäyksen kanssa lienee ainakin jossain määrin helpottanut JR 50 vastassa olevaa painetta, mutta sittenkään se ei päässyt pitemmälle kuin Laajan tienristeysmaastoon, jonka II/JR 50 raskain menetyksin valtasi.

Puolivyön jälkeen 15.7. heitettiin JR 8, joka Laajan taistelun jälkeen oli ollut divisioonan reservinä, uudelleen tuleen.

III P ja II P etulijassa se hyökkäsi II ja III/KTR 4:n tulen tukema-
na Kypärälampien itäpuolitse Prolanvaaran suuntaan. Vihollisen vastahyökkäys
pirstoutui pataljoonien tuleen ja vihollinen pakeni rykmentti kintereillään Pro-
lanvaaraa kohti.

Näin oli neljä päivää kestäneiden veristen taistelujen jälkeen vallat-
tu viholliselta Laajan - Prolanvaaran korkea kukkulamaasto, jossa venäläisillä
oli erinomaiset puolustusasemat ja vahvat voimat sekä runsaasti tykistöä. (suu-
rin osa JR 367:stä, osia JR 52:stä sekä eräistä erillisistä pataljoonista)

Eteneminen Jänisjokilinjalle.

Koko 11.D käännettiin tämän jälkeen lounaaseen, sen oli miehitettävä
Jänisjokilinja ja näin estettävä Sortavalan seuduille tunnetun vihollisen mahdol-
liset läpimurtoyritykset itään, jonne eversti Laguksen jääkäri- ja panssarijou-
kot olivat parhaillaan etenemässä.

Prolanvaarasta 16.7. kello 4 alkaneella pitkällä ja rasittavalla mars-
silla etelään seurasivat JR 8 II ja III/KTR 4 sekä Rask.Psto 1.

Illalla kello 21.45 saapui kärkipataljoonana ollut I P Leppäsiltaan
ja muut pataljoonat sen jälkeen. Pataljoonan kuljetukseen tarvittava autokolonna
ajoi paikalla aamuyöllä ja varhain aamulla heitettiin koko I P autokuljetuksin
vihollisen vielä hallussaan pitämän maaston läpi Läskelään. Impilahdella yllätet-
tiin viholliskomppania, joka autojen katoille sijoitettujen konekiväärien tulel-
la hajoitettiin ja matkaa jatkettiin. 17.7. kello oli pataljoona Läskelässä ja
miehitti heti Jänisjoen itärannan Laatokkaan saakka. II P saapui sekin päivän ku-
luessa jokilinjalle ja ryhmittyi I P:n oikealle puolelle. Vielä kauemmas pohjoi-
seen suunnattiin JR 50.

Jänisjoen yli ei vihollinen pyrkinyt, rykmentille oli tämä puolustus-
vaihe tervetullutta lepoa, mutta sitä ei kestänyt täyttä viikkoakaan. Jo 19.7.
erotettiin III P rykmentistä ja alistettiin suoraan VI AK:n komentajalle mahdol-
listen maihinnousujen torjuntaa varten. Pataljoona siirtyi Koirinojalle.

Rykmentin pääosat siirrettiin osittain autokuljetuksin osittain mars-
sien 22. - 24.7. Uomaan liepeille, Sääksjärven eteläpuoliseen maastoon.

Vihollisen maihinnousu Lunkulan- ja Mantsinsaarelle.

Maihinnousua ei turhaan oltu pelätty. Venäl. 4. Merijalkaväkiprikaa ti nousi yöllä 23/24.7. maihin useammassa kohdassa Lunkulansaarella. Ne joukot, jotka VI AK:n komentajalla oli asettaa torjuntaan ja joihin kuului myös noin komppanian vahvuinen osasto III/JR 8:sta, olivat alun perin riittämättömät. Niinpä JR 8 sai 24.7. kohta puolen päivän jälkeen käskyn siirtyä Salmiin ja Lunkulansaarelle.

Tilanne saarella oli kovin sekava, siellä oli jalkaväkeä, keveitä joukkoja, pioneereja, sillanrakennuskomppania ja saaren pohjoisosassa jo mainittu III/JR 8:n komppania.

Illalla saapui autokuljetuksin Salmiin I/JR 8 ja siirrettiin viivymättä saareen samalla kun kaikkien siellä olevien voimien johto annettiin pataljoonan komentajalle. Vähin erin vieraat yksiköt vapautettiin tehtävistään sitä mukaa kuin puhdistustyö edistyi ja siirrettiin mantereelle. Puhdistustyö oli saaren pohjoisosaa lukuunottamatta loppuunsuoritettu 25.7. kun vihollinen teki uuden maihinnousun saaren länsirannalle. Laivoista laskettiin vesille lauttoja joilla maihinnousujoukot lähestyivät rantaa. Ne tuhottiin kivääri- ja konekivääritulella viimeiseen mieheen kun laivat suorasuuntaustykkiä tulen pakkamana poistuivat. Saaren pohjoisosassa jatkuivat taistelut tällä välin kiivaina. III/JR 8:n osasto, komppania Korhonen, motitti siellä huomattavan vihollisjoukon ja tuhosi sen yhdessä I P:n paikalle saapuneiden joukkojen kanssa. -
- Taistelujen tauottua laskettiin 950 viholliskaatunutta.

Varhain aamulla 26.7. suoritti vihollinen melkoisin voimin maihinnousun myös Mantsinsaareen. Siellä ollut Kev.Os.8 ei kyennyt sitä torjumaan, vaan vetäytyi viivyttäen saaren pohjoispäähän pitääkseen siellä sillanpäähän tulevia vahvennuksia varten. Iltapäivällä ehtikin paikalle II/JR 8, joka seuraavana aamuna aloitti hyökkäyksen. Kiivaissa taisteluissa pataljoona tuhosi maihinnoususeet voimat ja puhdisti kello 23 mennessä koko Mantsinsaaren.

Elokuun alkupuoliskolla siirrettiin JR 8 ns. Hirsylän mutkan seudulle. III P jäi vielä tällöin huolehtimaan rannikkovartiointista ja vapautui siitä vasta 10.8.

Tsalkin operaatio.

Lujan vastarinnan takia eivät suomalais-saksalaiset joukot olleet päässeet lännestä käsin Suojärvelle Loimolan enempää kuin Tolvajärvenkään suunnista. II.D sai tällöin tehtäväkseen hyökätä Suojärven seutuja puolustavaa vihollista vastaan selustasta. - Tämän mukaan JR 50 valtasi Suvilahden.

JR 8 ylitti Suojoen Ignoilan kohdalla 20.8. ja kääntyi Veskelykseen, joka II P:n ja I P:n yhteisvoimin vallattiin. Taistelu jatkui pimeään tuloon saakka vihollisen saadessa jatkuvasti apuvoimia, mutta yöllä sen kaikesta huolimatta oli pakko vetäytyä.

Aamulla 21.8. jatkoi I P etenemistään pohjoiseen ja valtasi lyhyiden taistelujen jälkeen Potkuselän sekä Savilahden kylät. II P oli vielä tällöin Veskelyksessä varmistustehtävissä, mutta kun Kev.Os. 10 sen sieltä vapautti, siirtyi se vuorostaan kärkipataljoonaksi ja eteneminen jatkui. Sitkeästi viivyttävää vihollista työnnettiin miltei taukoamattomissa taisteluissa pohjoista kohti ja vahvat asemat vallattiin toinen toisensa jälkeen osittain rintamahyökkäyksellä osittain tykistön tulen ja saarroituksen avulla. Tämän rasittavan etenemisen aikana eivät taistelut laantuneet oisinkään ja joukot alkoivat pakotakin uupua. Maaselän kylä saatiin vielä vallatuksi, mutta sen pohjoispuolella vastarinta tiukkeni niin, että rintamahyökkäyksellä ei enää 22.8. päästy eteenpäin.

Toisena portaana seurannut I P suunnattiin nyt saarroitukseen maantien itäpuolitse. Metsäisessä maastossa riehuivat taistelut kiivaina koko päivän ja seuraavan yön ja vasta 23.8. aamupäivällä vihollisen vastarinta murtui. Edessä oli nyt Multasen tienhaara, joka vallattiin voimakkaan tykistövalmistelun jälkeen ja I P miehitti Tsalkin 23.8. kello 20.50. Vihollinen oli kuitenkin tätä ennen onnistunut siirtää osan voimiaan Tsalkin tienristeyksen kautta itään - kiitos niiden vihollisjoukkojen, jotka niin sitkeästi viivyttivät JR 8:aa.

Tsalkin operaation jälkeen suoritti JR 8 eräitä pienempiä, joskaan ei merkityksettömiä taisteluita joita ei tässä yhteydessä ole syytä tarkemmin kosketella. Näihin taisteluihin liittyvät nimet Salmenniska, Planka, Alasalmi ja Ruptsoila.

Hyökkäys Säämäjärven - Sotjärven kannakselta Sänkäjoelle.

Tätä hyökkäystä pidän niin erikoislaatuisena, etten malta olla kuvaamatta sitä tarkemmin, vaikka tämä tapahtuikin muiden tapahtumien kustannuksella.

Elokuussa oli Karjalan armeijassa suoritettu erinäisiä järjestelytoimia syyskuun alussa suunniteltua yleistä hyökkäystä varten. Ennen yleishyökkäyksen alkua oli kuitenkin suoritettava eräitä rajoitettuja hyökkäysoperaatioita, joiden tarkoituksena oli luoda paremmat edellytykset ja lähtökohdat suurhyökkäykselle. Yhtenä osana näissä toimenpiteissä oli Säämäjärven - Sotjärven kannaksen valtaus.

Suojärven - Tsalkin operaatioiden päätyttyä 11.D:n joukot keskitettiin Säämäjärven - Sotjärven kannaksen länsiosaan, jossa niiden tehtäväksi annettiin avata tämä kannas. - 27.8. divisioona oli saavuttanut tasan noin 1 km Alekasta länteen - Vehatjärvi - Sotjärvi. (Kuva 2)

Kun vihollinen tuntui puolustavan Alekan kapeikkomaastoa sitkeästi ja aktiivisesti, päätti 11.D:n komentaja suorittaa osilla voimistaan kiertoliikkeen yli Korsan itäpuolella olevien soiden vihollisen selustaan. Tämä tehtävä annettiin JR 8:lle.

JR 50, jonka joukot taistelivat Alekan edustalla, sai käskyn valata Alekan maaston lyhyemmällä saarrostopuolella.

JR 29 varmisti osillaan Vehatjärven - Sotjärven välisen kannaksen Suojunjoen pohjoisrannalla.

Hyökkäyksen operatiiviset päämäärät.

11.D:n tehtävänä oli avata Säämäjärven - Sotjärven kannas ja siten osaltaan luoda paremmat edellytykset syyskuun alussa alkavaksi suunniteltua yleistä hyökkäystä varten.

Tavoite oli vasta puolittain saavutettu, sillä Säämäjärven kaakois- ja eteläpuolella olevat laajat suot tekivät maaston kapeikkoiseksi ja laajemmille sotatoimille vaikeaksi sekä viholliselle helpoksi puolustaa. Ps.voimil-

la vahvennettu vihollinen oli pureutunut, kuten tavallista, sitkeästi teiden suuntiin.

Tässä oli nyt nähtävissä tilaisuus päästä saarrostuksella vihollisen selustaan, panna se mottiin ja tuhota, jolloin luotaisiin edullinen tilanne nopeiden sotatoimien aloittamiseksi sekä itään että etelään.

Suunnitelma ja valmistelut.

29.8. sai JR 8 divisioonan käskyn, jonka mukaan sen tehtävänä oli vallata Säämäjärven kylän koillis-, itä- ja kaakkoispuolinen maasto sekä asettaa puolustukseen Sänkäjoelle. Hyökkäyksen piti alkaa 30.8.

Suunnitelman laatimiseen ja valmistautumiseen jäi aikaa näin olleen noin yksi vuorokausi.

Divisioonan käskyn saatuaan antoi rykmentin komentaja samana päivänä kello 14 puhuttelussaan alijohtajilleen ohjeet valmistautumisesta koukkukseen. - Rykmentin hyökkäyssuunnitelma oli kuvan 3 mukainen.

Hyökkäyskäskyn rykmentin komentaja antoi 30.8. kello 10.15.

*Mistä -
noin
kuvan
MRh*

Ensimmäisenä edennyt vahv. II/JR 8 saapui rykmentin jääkärijoukkueen varmistamaan maastoon samana iltana noin kello 20 ja 31.8. kello 2 mennessä oli rykmentti kokonaisuudessaan samalla alueella. Täällä yövyttiin. Suoritetun marssin pituus oli yli 10 km. Vettä satoi koko ajan ja ennestäänkin upottavaa suomaastoa oleva ura pehmeni yhä enemmän vaikeuttaen etenemistä, jota lisäksi hidasti pilkkopimeys. Vihollispartiot olivat paikoitellen miinoittaneet etenemisuran. Rykmentin eteneminen oli siis paljastunut. II P:n 4.K oli jo noin kello 17 eronnut pataljoonastaan lähtien suorittamaan tehtävänsä, Sänkäjoen sillanpään miehittämistä Säämäjärven kylästä kaakkoon johtavalla tiellä.

31.8. kello 5.30 sateessa ilman telttoja ja nuotioita vietetyn yön jälkeen rykmentti lähti jatkamaan etenemistä entisessä järjestyksessä.

II P saavutti Säämäjärveltä kaakkoon johtavan tien kello 9, miinoitti sen ja jatkoi etenemistään ~~xxxx~~ suunnitelman mukaisesti.

II P:sta edellisellä iltana eronnut 4.K oli pimeydessä eksynyt suunnastaan ja harhaillessaan joutunut rykmentin etenemisuran varteen, mistä se

lähetettiin uudelleen tehtävänsä suorittamaan.

II P:n ylitettyä maantien saatiin ensimmäinen kosketus viholliseen. Kaakosta tuli nim. vihollisen panssarivaunu, joka ajoi II P:n miinoitukseen tullen liikuntakyvyttömäksi, jolloin pioneerit tuhosivat sen.

I P saavutti tien kello 9.30 ja kääntyi pohjoiseen seuraten tietä sen molemmin puolin. Noin 1 km etenemisen jälkeen kohtasi I P puolustuksessa olevan vihollisen. Lyhyehkön, mutta kiivaan taistelun jälkeen vihollinen vetäytyi, mutta noin kilometrin päässä olevassa kukkulamaastossa jouduttiin taas taisteluun panssarivaunuilla vahvennetun vihollisen kanssa ja eteneminen pysähtyi.

II P:n 4.K (Boman) oli kello 11.30 mennessä saavuttanut tavoitteensa, miinoitti sillan sekä ryhmittyi puolustukseen Sänkäjoen luoteisrannalle. Sillanpäättä ei saatu voimakkaan vihollisen vuoksi joen kaakkoisrannalla.

II P:n saavutettua rautatien ja taistelujen siellä alettua, lähetti rykmentin komentaja reservinä olleen III P:n II P:n perään alistaen sen II P:n komentajalle. - Rykmentin reserviksi irroitettiin 2./I P.

Heti rautatielle saavuttua oli II P joutunut vaikeisiin taisteluihin. Rautatietä ylitettäessä jouduttiin ensin taisteluun siltavartio-osaston ja rautatierakentajapataljoonan osien kanssa. Länteen lampikannakselle lähetetty komppania (6.K) joutui kiivaisiin taisteluihin lampikannaksen omistuksesta. Kello 12 tuli idästä moottorijuna. Se pysäytettiin, miehistö tuhottiin tai otettiin vangiksi. Kello 14.30 tuli lännestä juna, jossa oli noin 500 miestä rautatierakentajajoukkoja. Veturi kaatui ratakatkokseen ja miehistö purkauti ulos junasta aloittaen hyökkäyksen radan suunnassa ollutta komppaniaa (9.K) vastaan. Tilanne oli II P:lle vaikea, mutta tällöin, kello 15, ehti paikalle III P, jolloin tilanne saatiin vakiintumaan. Osa vihollisista tuhottiin, osa otettiin vangiksi, huomattava osa pääsi pakoan etelään. (Kuva 4)

Lampikannaksilla taisteleva 6.K joutui kestämään ankaran paineen. Kolme kertaa iltapäivän aikana vihollinen hyökkäsi panssarivaunujen, tykistön ja kranaatinheitin tukemana, mutta torjuttiin. Komppanian mukana olleet panssarintorjunta-aseet: panssarintorjuntakivääri, polttopulot ja kasapanokset

eivät tehonneet raskaisiin panssarivaunuihin, eikä miinoitusta päästy rakentamaan vihollisen kiivaan tulitoiminnan vuoksi. Kello 18 mennessä, selvittyään radan suunnassa käydyistä taisteluista, III P otti rintamavastuun länteen ja II P keskitti toimintansa itään.

Säämäjärveltä Petroskoihin johtava tie oli nyt lujasti hallussa. Samoin Säämäjärveltä kaakkoon johtava tie. Rykmentin tehtävänähän oli vielä katkaista myös Säämäjärven itäpuolitse pohjoiseen johtava tie. Rykmentin komentaja sai kuitenkin 31.8. kello 10 divisioonasta tiedon, että pohjoisessa Ryhmä Oinosen joukot olivat ylittäneet Sänkäjoen edeten Säämäjärven itärantaa etelään. Tämän tien piti siis olla myös poikki, joten eversti Autti, divisioonan komentajan luvalla ei lähettänyt sitä varten varattua 9.K:aa katkaisemaan tätä tietä. Saatu tieto oli kuitenkin virheellinen ja näin jäi viholliselle tie pohjoiseen auki.

31.8. puolen päivän aikaan ulottui oma tykistö ensimmäisen kerran näiden taistelujen aikana tukemaan rykmenttiä (I P:aa). I P yritti osilla voimistaan koukata vastassaan olevan vihollisen selustaan, mutta epäonnistui. Vihollinen oli ryhmittynyt myös syvyyteen. I P:n 3.K koukkasi päivän aikana uudelleen yrittäen rautatien kautta maantielle, mutta hyökkäys pysähtyi jälleen lähelle tietä. Vihollisen panssarivaunut pitivät tietä hallussaan.

Vihollinen hyökkäsi iltapäivällä kiivaan tykistötulen ja viiden panssarivaunun tukemana I P:n asemaa vastaan, mutta torjuttiin. Taistelut jatkuivat myöhään iltaan. Vasta 1.9. kello 4 pääsi I P etenemään. Vihollinen oli tällöin jo osilla voimistaan vetäytynyt ja vastus oli heikko. Säämäjärven kylä miehitettiin kello 9 ja samaan aikaan saatiin yhteys III P:aan.

Tällä välin oli II P:n 5.K ylittänyt Sänkäjoen sekä ottanut kiivaan taistelun jälkeen sillanpään ensin rautatie- sitten maantiesillan luona. Illalla lähetti pataljoonan komentaja vielä toisen komppanian varmistamaan sillanpäättä.

1.9. aamulla jatkoi rykmentti pääosillaan hyökkäystä itään. Väsynyt II P hyökkäsi edelleen kärjessä I P:n seuratessa toisena portaana. III P varmistti Sänkäjoella pohjoiseen. Samana iltana saavutti rykmenttiä kärki Kutis-majoen.

Tavoite oli saavutettu ja runsaasti ylitettykin. Vihollista ei kuitenkaan saatu tuhottua sen päästessä 31.8./1.9. vetäytymään melkein kaikkine kalustoineen Säämäjärven itäpuolelle avoimeksi jäänyttä tietä myöten itään.

1.9. aamupäivällä otti JR 29 ~~XXXXXXX~~ vastaan etelässä olleen 4.K:n asemat ja komppania palautettiin rykmenttinsä yhteyteen.

Kutismajojen taistelu.

Kutismajoen taistelu.

Ollessaan oma-aloitteisesti etenemässä itään sai rykmentti Kutismajoen maaston valtaamisen tehtäväkseen. Jokilinja saavutettiin 2.9. aamulla.

Samana päivänä suorittivat rykmenttiä tukevat patteristot III/KTR 4, Rask.Psto 30 ja Rask.Psto 4 sekä Kev.Psto 10 (p. ptri) tulivalmistelun kello 14.50-15. Huolimatta siitä, että se kohdistui omaan ryhmytykseen ja aiheutti sekaannusta lähtivät pataljoonat käskyn mukaisesti liikkeelle ja ylittivät joen, I P oikealla rautatiesiltaa ja sen viereistä tukkisiltaa käyttäen ja II P vasemmalla erästä patosiltaa myöten. III P jäi toistaiseksi rykmentin reserviksi.

Kutismajoen ylitettyään rikkoi I P rautatien noin 1 km päässä silloista itään ja kääntyi koilliseen, Petroskoihin johtavaa valtatieä kohti. Se pääsi suuremmista vaikeuksista tien lähetyville, mutta seuraavana päivänä kävi vihollinen ehkä pataljoonan voimin kiivaaseen vastahyökkäykseen idästä käsin. Lähinnä tietä oleva kapteeni Malmivaaran l.K joutui vaikeaan tilanteeseen, mutta horjumatta se pysyi paikoillaan ja torjui kaikkiaan viisi rajua, kranaatinheitin tukemaa hyökkäystä. Yöllä 3/4.9. siirrettiin III P:n pääosat etulinjaan I P:n vahvennukseksi.

II P hyökkäsi joen itärannalla olevaa parakkikylää vastaan, valtasi sen ja motitti vihollisen noin 3 km idempänä. Pataljoona kietoutui tämän jälkeen verisiin lähitaisteluihin, jotka eivät tauonneet yöksikään ja joista aiheutui melkoisia menetyksiä. Aina 5.9. saakka yritti II P kerran toisena jälkeen tuhota motissa olevan vastustajansa, mutta ei ehtinyt sitä tehdä ennenkun joutui luovuttamaan rintamavastuun toiselle joukkoyksikölle.

Syyskuun 4.pnä saapui nimittäin paikalle JR 35 ja vapautti JR 8:n rintamasta, II P:n kuitenkin vasta 5.9. aamulla.

Kutismalla oli rykmenttiä vastassa venäl. JR 15 sekä eräitä erillisiä pataljoonia.

Tuskin oli joukkojen vaihto saatu suoritetuksi kun JR 8 kuormattiin autoihin ja siirrettiin Kintaan kylään.

Pyhäjärven taistelut.

JR 8:n siirto Kutismalta Kintaan kylään merkitsi sen osallistumista Prääsan - Pyhäjärven operaatioon, jota siihen osallistuneiden joukkojen lukumäärän takia täydellä syyllä voidaan kutsua suurtaisteluksi.

Kun rykmentti 6.9. kello 5.30 lähti Kintaasta oli JR 50 jo vallannut sillanpään Pyhäjoen itäpuolella. Rykmentti eteni Tsokajärven länsirantaa ja järven eteläpuolitse. III P saavutti kello 20.20 Prääsan - Pyhäjärven maantien Pyhäjoen sillan seuduilla. I P miehitti niinikään iltaan mennessä Krasnyi Paharin kylän ja työnsi tiedustelupartioita Mangan suuntaan. Eversti Autille alistettu III/JR 29 oli edennyt Tsokajärven - Sänkimajärven välisen kannaksen kautta Prääsaa kohti ja vallannut Ala-Prääsan avoimen kukkulamaaston kello 20 mennessä joutuakseen 7.9. vihollisen voimakkaiden vastahyökkäysten kohteeksi. Sisukkaasti torjui pataljoona kaikkiaan yhdeksän panssarivaunujen ja tykistön tukemaa hyökkäystä. II/JR 8 oli ottanut huolekseen pataljoonan vasemman sivustan varmistamisen joten sen kaikki voimat olivat torjuntaan käytettävissä.

Aamulla 8.9. siirtyi II/JR 8 Ala-Prääsaan ja hyökkäsi yhdessä III/JR 29:n kanssa Prääsaa vastaan. Kylä puhdistettiin vihollisista joista ~~muutamia~~ ~~osa~~ osa hajaantui metsiin, mutta huomattava osa myös antautui.

JR:n pääosat I P ja III P olivat tällä välin varmistuksena lounaaseen ja etelään johtavilla teillä.

Kun rykmentti sai tehtäväkseen Pyhäjärven kylän valtaamisen oli sillä etulinjassa oikealla Mangan tien varrella I P, joka partioi "Kolmannen ratkaisevan kolhoosin" kylään ja varmistti Mangaan siihen saakka kunnes Kev.Os. 10 sen ohitti Krasnyi Paharin luona. III P taas oli Aunukseen johtavan tien varressa Pyhäjoen pohjoisrannalla ja partioi Loginovojärvelle saakka. II P oli reservinä.

Syyskuun 9.päivänä työnsi I P varmistuselimensä Krasnyi Paharin kylästä noin 2,5 km itään olevan puron idänpuolisille kukkuloille, joilta vihollisen varmistus karkoitettiin. II P siirtyi kohta tämän jälkeen I P:n kaakkoispuolelle ja tiedusteli kaakkoon. III P pysyi entisissä asemissaan. Sen lohkolla oli vihollinen koko päivän sangen toimelias. - Hyökkäys alkoi 10.9. kello 5.30.

I P:n oli vallattava "Kolmannen ratkaisevan kolhoosin" kylä ja jatkettava tämän tapahduttua maantien suunnassa etelään.

II P:n piti hyökätä kaakkoon Palolammen - Lusmajärven kannakselle, katkaista tie ja varmistettava pohjoiseen, mutta pääosin käännättävä etelään.

III P:n tuli aluksi tulella sitoa ja harhauttaa vihollinen ja sittemmin hyökätä etelää kohti.

10.9. kello 5.30 ampui tykistö voimakkaan keskityksen vihollisasemiin joen toiselle puolelle, jonka jälkeen I P ja III P lähtivät liikkeelle ja III P avasi tulen sitomismielessä.

I P:n etummaisiet joukot valtasivat "Kolmannen ratkaisevan kolhoosin" kylän, mutta heti sen jälkeen kävi vihollinen vastahyökkäykseen ensin kaakosta maantien suunnasta ja kohta sen jälkeen parin panssarivaunun tukemana lounaasta ja lännestä pataljoonan selustaan. Ankaran taistelun jälkeen, jonka aikana pataljoona oli hetken jopa suljettuna kahteen mottiin, vihollinen heitettiin takaisin. Taistelun loppuvaiheeseen osallistuivat myös III P:n pohjoisesta tulevat joukot kun rykmentin komentaja oli pataljoonan asemasta huolestuneena lähettänyt III P:n sen avuksi. - I P kääntyi nyt etelään Pyhäjärveä kohti ja III P jäi suorittamaan kylän ja sen lähimaaston haravoitinta.

II P oli kello 9.50 katkaissut maantien Palolamme eteläpuolella ja asetti varmistuksen etelään, itään ja pohjoiseen. Pian kävikin vihollinen pohjoisesta pataljoonan kimppuun. Kyseessä olivat ne joukot, jotka pyrkivät vetäytymään I P:n hyökkäyksen tieltä. Ylivoimaisena onnistui vihollisen päästä osin II P:n selustaan, mutta iltapäivällä saatiin hyökkäys lyödyksi takaisin. Tällöin osallistui taisteluun myös osa rykmentin reserviä. Kello 18.30 saatiin yhteys I P:aan ja pataljoonien väliin jääneet vihollisosastot purkautuivat itäisille suoalueille. Jo aikaisemmin oli II P:n komentaja lähettänyt yhden komppanioistaan etelämmäksi, noin 3 km päähän Palolammesta etelään ja pian vihollinen hyökkäsi sitäkin vastaan. Komppania torjui hyökkäyksen.

II P jatkoi hyökkäystä 11.9. aamulla. Pyhäjärven pohjoispuolisella purolinjalla varustetuissa asemissa ollut vihollinen torjui hyökkäyksen helposti, jonka jälkeen rykmentti ryhmittyi puolustukseen sanotun purolinjan pohjoisrannalle, II P oikealla ja I P vasemmalla.

15.9. saavutettiin yhteys etelästä Pyhäjärven kylään eteneviin joukkoihin, joiden mukana oli mm. Kev.Os. 10. Vihollinen oli pimeyden suojassa vetäytynyt kannasten kautta Pyhäjärven itäpuolelle. Voitiin todeta, että vastassa olivat kuuluivat JR 95:een, JR 1061:een ja JR 1065:een.

Djumenäski ja eteneminen Petroskoihin.

Pyhäjärven taistelujen päätyttyä koitti rykmentille muutaman päivän lepoaika, sillä uusi eteneminen alkoi vasta 21.9., jolloin JR 8 lähti taas-kin maastoitse liikkeelle Djumenuskia kohti.

Djumenuskissa syntyi kiihkeä ja verinen taistelu useihin perättäisiin aseisiin pesiytyneen vihollisen kanssa, joka kaiken lisäksi ja jatkuvasti apuvoimia. Lopulta saatiin vihollisjoukot puristetuksi kahteen mottiin, tai oikeammin puolimottiin, sillä ne olivat avoinna etelään ja kaakkoon. Yön 22/23.9. kuluessa osa vihollisvoimista hajaantui näiden kautta metsiin, mutta jäljelle jääneet saatiin II P:n ja III P:n yhteisin ponnistuksin tuhotuksi 23.9. kello 16 mennessä. Tällöin oli myös Petroskoin tie avattu Matrossan itäpuolelle saakka jonne JR 50 oli maantien eteläpuolitse työntynyt.

26.9. kello 6 alkoi rykmentin eteneminen Puolivälin eteläpuoliseesta maastosta koillista kohti. Tältä matkalta palautunevat mieliin nimet Sambolskaja Isku (26.9. I P ja III P), Vilga (27.-28.9. I P ja II P) ja Solomanni (1.10. II P) sekä muita vielä.

Näiden taistelujen jälkeen siirtyi rykmentti Petroskoihin, jossa se sai viettää varuskuntaelämää 16.10 saakka. Sanottuna päivänä alkoi marssi Syvärille, aluksi Kuuttilahteen, mutta lopullisesti Juksovan seuduille.

Siltä 33 kuukauden ajalta mitä asemasota Syvärillä kesti ei tässä yhteydessä ole paljoakaan mainittavaa. Goran 5-päiväinen taistelu (6.-10.1.42), johon I P yhdessä muiden joukkojen kanssa osallistui, Iso Kusrajärven taistelu 13.4.42, jonka II P suoritti yhdessä I/JR 30:n kanssa ja Pieni Kusrajärven hyökkäys, johon itse JR 8:lla oli vain vähäinen osuus, mutta jonka johto oli uskottu kapteeni Malmivaaran käsiin, eivät sentään tässäkään saa jäädä mainintaa vaille.

101/1975

Saarinen Lauri

Kesa-sy lery

Js Itä-Karjala

15 liuskaa

Jalkaväkirykmentti 8 Jatkosodassa

Lukaus

L/7.4.75

18.4.75

R. Kallio
Sosialist. Sot.
historia murto
lehti
Keranta

AIKAKAUSLEHTI

MIES TAISTELI

— miehet kertovat
Helsinki, Töölönkatu 35 B 1b

Toimitus: [redacted]

Konttori: Helsinki, Korkeavuorenkatu 28